

Sygn. I C 310/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR del. Joanna Krzyżanowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Cichosz

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2017 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. N.**

przeciwko **Bankowi (...) Spółki Akcyjnej w W. i R. T.**

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki T. N. na rzecz pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. zasądza od powódki T. N. na rzecz pozwanej R. W. T. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt I C 310/16

UZASADNIENIE

Powódka T. N. domagała się zasądzenia od pozwanych Banku (...) S.A. W W. i R. W. - solidarnie - na swoją rzecz kwoty 436.969,00 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 166.969,00 zł od dnia 31 października 2013 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 270.000,00 od dnia 18 listopada 2014 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną powódce bezprawną egzekucją.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że dochodzona kwota odpowiada równowartości dwóch nieruchomości powódki, wynikającą z opisu i oszacowania, a sprzedanych licytacyjnie w toku postępowania egzekucyjnego. W ocenie powódki pozwani pozbawiając ją prawa własności nieruchomości wyrządzili jej szkodę. Działanie to miało charakter bezprawny, albowiem egzekucja przeciwko powódce prowadzona jest bez tytułu wykonawczego. Pozwany Bank (...) S.A., następca pierwszego wierzyciela, nigdy bowiem nie uzyskał na swoją rzecz klauzuli wykonalności uprawniającej go do wszczęcia lub przyłączenia się i prowadzenia jakiegokolwiek egzekucji przeciwko powódce. Powódka twierdziła dalej, że gdyby nawet uznać, iż charakter deliktu miało jedynie zachowanie pozwanej R. W.-T., to niewątpliwie

zachowanie pozwanego Banku (...) S.A. w W. miało cechy podżegania do popełnienia tego deliktu, udzielenia pomocy do jego popełnienia i skorzystania z wyrządzonej szkody.

Pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych. Z ostrożności procesowej podniósł też zarzut przedawnienia wierzytelności powódki z tytułu odszkodowania.

Przyznając okoliczności faktyczne, pozwany zarzucił brak szkody po stronie powódki i błędną interpretację przez powódkę art. 788 k.p.c. obowiązującą w dacie nabycia wierzytelności przez pozwaną. Wskazywał, iż z faktu wyegzekwowania należnej od powódki pozwanemu kwoty nie można wyprowadzać wniosku, iż w wyniku postępowania egzekucyjnego po stronie powódki zaistniała szkoda. Postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec powódki spowodowało, że zmniejszyła się kwota zobowiązania powódki wobec pozwanego Banku. Szkoda po stronie powódki wystąpiłaby gdyby pozwany uzyskał od powódki nienależne mu świadczenie, co na gruncie sprawy nie miało miejsca. Odnosząc się do zarzutu nieposiadania tytułu wykonawczego do prowadzenia egzekucji w sytuacji wstąpienia w miejsce dotychczasowego wierzyciela, pozwany podkreślał, iż przejście praw na niego nastąpiło już po powstaniu tytułu wykonawczego i w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Żaden przepis nie wskazuje, że w tej sytuacji nowy wierzyciel musi uzyskać nową klauzulę wykonalności. Na poparcie powyższej argumentacji pozwany odwoływał się do obowiązującej w dacie nabycia wierzytelności wykładni przepisu art. 788 k.p.c. i stanowiska judykatury w tym zakresie.

Uzasadniając zarzut przedawnienia pozwany wskazał, iż skoro powódka nie zaprzecza, że pismem z dnia 27 lutego 2002 roku została poinformowana przez pozwanego o nabyciu wierzytelności, to oznacza to iż już w tej dacie mogła postawić zarzut braku tytułu wykonawczego do prowadzenia przez pozwanego Bank skutecznego postępowania egzekucyjnego. Mając na uwadze, że roszczenie z czynu niedozwolonego ulega przedawnieniu upływem lat 3 od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie o osobie obowiązanej do jej naprawienia, w każdym zaś wypadku z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę, roszczenie powódki uległo przedawnieniu.

Pozwany Komornik Sądowy - R. T. również wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu stanowiska pozwana zaprzeczyła, by istniały podstawy do przypisania jej jako Komornikowi Sądowemu, niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu czynności i wynikającej stąd odpowiedzialności za ewentualną szkodę. Zaprzeczyła także, by powódka poniosła szkodę w rozumieniu przepisów prawa cywilnego, jak również, by wskazana przez powódkę szkoda była następstwem działania, za które pozwana ponosi odpowiedzialność. Zakwestionowała także wskazaną przez powódkę wysokość szkody. Niezależnie od powyższego pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia.

W uzasadnieniu stanowiska pozwana powołując się na wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku w sprawie (...) toczącej się między powódką a pierwotnym wierzycielem podniosła, że przesądzone zostało, że istniała prawidłowa podstawa do prowadzenia egzekucji przeciwko T. N.. Brak zatem podstaw do twierdzenia, że egzekucja prowadzona była przeciwko niej bezprawnie. Odnosząc się do poglądu strony powodowej, co do konieczności uzyskania klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności, pozwany wskazał, iż wbrew twierdzeniom powódki, na gruncie przepisu art. 788 k.p.c. orzecznictwo i poglądy doktryny nie były wcale jednolite, zaś dominującym poglądem był ten, że art. 788 § 1 k.p.c. nie dotyczy zmian podmiotowych, które nastąpiły po wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Pozwana zwracała uwagę, że począwszy od 1996 roku (wszczęcie egzekucji) powszechna była praktyka uznająca za dopuszczalne kontynuowanie egzekucji przez nabywcę wierzytelności, bez uzyskiwania odrębnej klauzuli wykonalności. Podkreślała też, że przejście uprawnienia z dotychczasowego wierzyciela na rzecz Banku (...) SA wykazane zostało stosownymi dokumentami. Jak wskazywała dalej, nie ulega też wątpliwości, że przy rozstrzygnięciu skarg, zażaleń, zbiegu egzekucji sądy rejonowe i okręgowe wskazywały Bank (...) jako wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym. W ocenie pozwanego Komornika dotychczasowe spory doktrynalne przeciał ustawodawca wprowadzając ustawą z dnia 10 lipca 2015 roku o zmianie

ustawy-Kodeks cywilny, ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw art. 804⁽¹⁾ k.p.c., który usankcjonował ostatecznie dopuszczalność prowadzenia egzekucji przez nabywcę wierzytelności w oparciu o tytuł wykonawczy wystawiony na rzecz poprzedniego wierzyciela. Nadto powołując się na uzasadnienie wyroku SN z dnia 9 września 2015 roku w sprawie (...) pozwana podkreślała, że działanie komornika które jest zgodne z dominującym kierunkiem wykładni przepisu regulującego postępowanie egzekucyjne, lub w razie sprzeczności poglądów prawnych wybór jednego z nich nie uzasadnia przyjęcia przesłanki bezprawności działania. Nawet więc jeżeli wskutek orzecznictwa Sądu Najwyższego nastąpiła zmiana dotychczasowych poglądów lub ujednoczenie praktyki, nie można w ocenie pozwanej twierdzić, że w związku z tym „okazało się”, że wcześniejsze działania stają się niezgodne z prawem.

Odnosząc się do kwestii szkody pozwany podniósł, iż powódka domagając się naprawienia wyrządzonej jej szkody, nie sprecyzowała jakie działanie pozwanego komornika stanowiło działanie niezgodne z prawem tj. czy działaniem tym było prowadzenie egzekucji pomimo zmiany wierzyciela dokonanej w 2002 roku, czy przeprowadzenie skutecznej egzekucji nieruchomości, w wyniku której powódka pozbawiona została własności dwóch nieruchomości.

Mając na uwadze, że powódka bezprawności działania pozwanej upatruje w prowadzeniu egzekucji bez tytułu wykonawczego na rzecz nabywcy wierzytelności, to stan taki istnieje od 2002 roku. Wówczas też powódka dowiedziała się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia, a w konsekwencji roszczenie powódki jest przedawnione. Przyjmując zaś, że źródłem szkody jest sprzedaż licytacyjna dwóch nieruchomości należących do powódki i pozbawienie jej prawa własności tych nieruchomości to pozwana nie ma legitymacji biernej w tej sprawie. Nadto mając na uwadze, iż licytacje nieruchomości przeprowadzone były w dniach 25 marca 2013 roku i 27 października 2014 roku, zaś pozew w niniejszej sprawie wniesiony został dopiero w sierpniu 2016 roku, to roszczenie także i w tym przypadku jest przedawnione.

(...) SA w W. zawiadomiony na wniosek pozwanej R. W.-T. o toczącym się postępowaniu nie wstąpił do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka T. N. była dłużniczką Banku Spółdzielczego w upadłości w L..

bezsporne

W dniu 28 lutego 1996 roku Syndyk Masy Upadłości Banku Spółdzielczego w L. skierował do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L. R. W.-T. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko powódce. Do wniosku załączono wyciąg z ksiąg banku, z którego wynikało zadłużenie w kwocie 20.000 zł. Wszczęte postępowanie egzekucyjne opatrzone zostało sygn. (...). Następnie złożony został kolejny wyciąg z ksiąg banku z dnia 16 maja 1966 roku, opiewający na kwotę 91.000 zł i kwotę 131.610,11 zł z tytułu odsetek wraz z bankowym tytułem egzekucyjnym i postanowieniami Sądu Rejonowego z dnia 10 czerwca 1996 roku i z dnia 11 grudnia 1998 roku o nadaniu klauzuli wykonalności

(bezsporne, nadto: wniosek o wszczęcie egzekucji k.10-11, wyciągi z ksiąg banku k.12i k.13, postanowienie Sądu Rejonowego w Lęborku z dnia 10 czerwca 1996 roku k.14, bankowy tytuł egzekucyjny k.15, postanowienie Sądu Rejonowego w Lęborku z dnia 11 grudnia 1998 roku k. 16

W toku postępowania egzekucyjnego w dniu 14 stycznia 2002 roku pomiędzy syndykiem Banku Spółdzielczego w L. a Bankiem (...) S.A. w W. zawarta została umowa sprzedaży wierzytelności przysługującej od T. N. upadłemu Bankowi Spółdzielczemu w L. w kwocie 521.714,20 zł w tym 91.000,00 zł należności głównej, 428.644,20 zł odsetek należnych do dnia 31 grudnia 2001 roku, 2.070,00 zł kosztów egzekucyjnych. Cena sprzedaży wierzytelności ustalona została na 1.000 zł

(bezsporne, nadto umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 14 stycznia 2002 roku k.19-20)

Pismem z dnia 27 lutego 2002 roku nabywca wierzytelności zawiadomił komornika Sądu Rejonowego w Lęborku I. T., że wstępuje do postępowania egzekucyjnego jako wierzyciel w miejsce Banku Spółdzielczego w upadłości w L.. Do pisma załączona została poświadczona notarialnie umowa sprzedaży wierzytelności. Na podstawie tych dokumentów w księgach wieczystych dokonano zmiany wierzyciela we wzmiankach o wszczęciu egzekucji.

(bezsporne, nadto pismo z dnia 27 lutego 2012 roku k. 21)

W toku egzekucji została przeprowadzona sprzedaż licytacyjna dwóch nieruchomości powódki o łącznej wartości 436.969 zł.

(bezsporne, nadto dokumenty k. 25-40)

Postępowanie egzekucyjne toczy się nieprzerwanie od 1996 roku do chwili obecnej. Egzekucja na rzecz pozwanego Banku prowadzona jest bez nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej w W..

(bezsporne)

Powódka, pomimo że zaskarżała w toku egzekucji szereg czynności Komornika (bezsukutecznie), to do 2015 roku, kiedy to wystąpiła do Sądu Okręgowego w Słupsku z powództwem o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, wnosząc jednocześnie o umorzenie postępowania egzekucyjnego, nie kwestionowała uprawnień wierzycielskich Banku (...) Spółki Akcyjnej w postępowaniu egzekucyjnym (...).

(bezsporne)

Wyrokiem z dnia 15 czerwca 2016 Sąd Okręgowy w Słupsku oddalił powództwo T. N. przeciwko Bankowi (...) w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności z uwagi na brak legitymacji biernej pozwanego, który nie uzyskał klauzuli wykonalności na swoją rzecz.

(wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 15 czerwca 2016 roku wraz z uzasadnieniem k.189 i k.195-196v. akt SO w Słupsku, sygn. (...) (...))

Postanowieniem z dnia 15 września 2016 roku Sąd Rejonowy w Lęborku w sprawie(...) oddalił z przyczyn formalnych wnioski wierzyciela Banku (...) SA w W. o nadanie klauzuli wykonalności wyciągowi z ksiąg rachunkowych Banku Spółdzielczego w L. z dnia 16 maja 1996 roku w związku z przejściem uprawnień wierzycielskich. Zażalenie wierzyciela na powyższe postanowienie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 9 listopada 2016 roku, sygn. akt (...).

(postanowienie SR w Lęborku z dnia 15 września 2016 roku wraz z uzasadnieniem i postanowienie SO w Słupsku z dnia 9 listopada 2016 roku wraz z uzasadnieniem k.58-59 i 97-99 akt sprawy SR w Lęborku (...))

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy w Lęborku, powołując się na przepisy art. 825 k.p.c. i art. 788 § k.p.c., oddalił skargę T. N. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w(...) R. W.-T., dokonaną w sprawie egzekucyjnej o sygn.. (...), polegającą na wydaniu w dniu 8 lipca 2016 roku postanowienia o oddaleniu wniosku dłużniczki o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiło stwierdzenie, że skoro postępowanie toczy się na podstawie wniosku poprzednika prawnego obecnego wierzyciela, zaś obowiązujące w chwili wstąpienia do egzekucji tego wierzyciela przepisy oraz poglądy orzecznicze nie wymagały uzyskania przez niego klauzuli wykonalności w związku z przejściem na niego uprawnień jego poprzednika prawnego wykazany stosownym dokumentem, to zastosowanie przez Komornika Sądowego dominującego trendu wykładni prawa w chwili podjęcia czynności, nie może być traktowane jako działanie bezprawne, nawet jeżeli następnie doszło do zupełnego odwrócenia sposobu pojmowania danej normy prawnej. Zażalenie dłużniczki na to postanowienie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 8 lutego 2017 roku, (...).

(postanowienia SR w Łęborku z dnia 24 listopada 2016 roku z uzasadnieniem i Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 8 lutego 2017 roku z uzasadnieniem złożone w odrębnej kopercie k.210)

Sąd zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie strona powodowa domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych dochodzonej pozwem kwoty podnosząc, iż działanie pozwanych polegające odpowiednio na wszczęciu i popieraniu oraz wyegzekwowaniu od powoda świadczenia w wyniku egzekucji prowadzonej na podstawie „bezprawnego tytułu wykonawczego”, nosiło cechy czynu niedozwolonego, a niezależnie od tego doprowadziło do bezpodstawnego wzbogacenia się pozwanych. Podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowiły art. 415 k.c., 422 k.c. względnie art. 405 k.c. w stosunku do pozwanego Banku (...) SA w W. i art. 23 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji względnie art. 405 k.c. w stosunku do pozwanej R. W.-T.. Możliwość kumulacji roszczeń dochodzonych na obu tych podstawach (odpowiedzialności deliktowej i z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia) nie była przez strony kwestionowana więc tylko dla porządku, wskazać należy, że znajduje ona swoje oparcie w art.414 k.c.

Odnosząc się do przesłanek deliktowej odpowiedzialności pozwanego Komornika – R. W. -T. powołać należy art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, który stanowi, że komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności. Odpowiedzialność odszkodowawcza komornika uregulowana w tym przepisie jest odpowiedzialnością deliktową, której przesłanką jest działanie lub zaniechanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinienie komornika. Sąd nie podzielił przy tym twierdzeń strony powodowej, że odpowiedzialność ta oparta jest na zasadzie ryzyka. W orzecznictwie i doktrynie wskazuje się, w tym zakresie na nową regułę odpowiedzialności określaną jako zasadę niezgodności z prawem (tak np. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 listopada 2016 roku, (...), Legalis (...)). Termin „niezgodne z prawem” na gruncie przepisu art. 23 powyższej ustawy należy natomiast rozumieć jako działanie sprzeczne z przepisem Konstytucji RP, ustawy, ratyfikowanej umowy międzynarodowej, rozporządzenia, aktem prawa miejscowego czy przepisem powszechnie obowiązującego aktu prawnego europejskiego. Tytułem tych ogólnych uwag podnieść jeszcze należy, iż ponieważ art. 23 przedmiotowej ustawy nie reguluje samodzielnie wszystkich przesłanek odpowiedzialności komornika to zastosowanie w odpowiednim zakresie mają do niej również przepisy kodeksu cywilnego dotyczące kwestii związku przyczynowego i szkody (art. 415 k.c.).

W niniejszej sprawie podstawa faktyczna jest między stronami bezsporna, stąd rozstrzygnięcie ograniczało się do rozważenia kwestii prawnych.

Powódka T. N. nie kwestionowała w szczególności, iż była dłużniczką Banku Spółdzielczego w upadłości z siedzibą w L., a następnie nabywcy wierzytelności – Banku (...) Spółki Akcyjnej w W., na rzecz którego wyegzekwowana została część należnej mu wierzytelności. Poza sporem było również, że toczące się z wniosku Banku Spółdzielczego w W. postępowanie egzekucyjne prowadzone jest, nieprzerwanie od 1996 roku na podstawie tytułu wykonawczego Banku Spółdzielczego w L., a pozwany Bank (...) SA w W., wstępując do tego postępowania w miejsce dotychczasowego wierzyciela, nie uzyskał klauzuli wykonalności na swoją rzecz.

Istota problemu w sprawie, w kontekście deliktowej odpowiedzialności pozwanych, sprowadzała się praktycznie jedynie do tego, czy dalsze prowadzenie egzekucji w sytuacji gdy nowy wierzyciel nie uzyskał klauzuli wykonalności na swoją rzecz można uznać za bezprawne.

Dla rozstrzygnięcia powyższej kwestii pogłębionej analizy wymagał w szczególności stan prawny dotyczący nadawania klauzuli wykonalności w sytuacji zmian podmiotowych po stronie wierzyciela mających miejsce w toku egzekucji. W tym zakresie wskazać należy, że zgodnie z art. 788 § 1 k.p.c. jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Zaakcentować jednocześnie należy, że przepis ten od momentu obowiązywania kodeksu postępowania cywilnego nie uległ zmianie.

W dacie istotnej dla rozstrzygnięcia tj. w momencie zmiany wierzyciela (2002 rok), przyjmowano zarówno w doktrynie jak i w judykaturze, że przepis art. 788 § 1 k.p.c. stosuje się tylko w razie przejścia uprawnienia lub obowiązku przed wszczęciem egzekucji. Zmiana natomiast osoby wierzyciela zaistniała po wszczęciu postępowania egzekucyjnego nie wymagała uwidocznienia jej w klauzuli wykonalności. Podstawę egzekucji w takiej sytuacji stanowił dotychczasowy tytuł wykonawczy, z tym że wierzyciel musiał wykazać właściwemu organowi egzekucyjnemu prowadzącemu postępowanie, przejście uprawnienia odpowiednim dokumentem (tak np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 stycznia 1975 roku, (...); z dnia 2 lipca 1975 roku, (...); z dnia 9 czerwca 1978 roku, (...), OSPiKA z 1979 roku, nr (...) poz.(...); uchwały SN z dnia 22 lutego 1984 roku, (...), OSNC Nr (...), poz. (...); z dnia 1 czerwca 1993 roku, (...), OSP z 1994 roku, Nr(...) poz. (...), z dnia 23 lutego 1995 roku, III CZP (...), OSN z 1995 r. Nr (...), poz. (...), w piśmiennictwie stanowisko takie prezentowali m.in. E. W., W. S.).

O tym, że również powódka nie miała wówczas najmniejszych wątpliwości co do tego, że nabywca wierzytelności (pозwany Bank) będącej źródłem tytułu, w oparciu o który toczy się przeciwko niej egzekucja nie ma obowiązku uzyskania klauzuli wykonalności na swoją rzecz dla dalszego prowadzenia tej egzekucji, świadczy jej postawa. Zwrócić bowiem należy uwagę, że powódka która w zasadzie od początku zwalczała egzekucję, wszelkimi dostępnymi środkami prawnymi, to jednak w 2002 roku nie zarzucała, by nowy wierzyciel (Bank (...) SA w W.) nie wykazał faktu przejścia na jego rzecz uprawnień przysługujących poprzedniemu wierzycielowi - Bankowi Spółdzielczemu w upadłości w L.. Wiedzę o tej zmianie powódka niewątpliwie miała najpóźniej w momencie otrzymania korespondencji ze zmienioną w nagłówku osobą wierzyciela. Argument o konieczności uzyskania przez cesjonariusza (nowego wierzyciela) klauzuli wykonalności w ogóle jednak się nie pojawił.

Podsumowując ten wątek stwierdzić należy, że powódka nie miała wątpliwości, iż sposób prowadzenia przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łęborgu R. W.-T. postępowania egzekucyjnego był zgodny z obowiązującą wówczas tj. w 2002 roku, wykładnią przepisu art. 788 § 1 k.p.c.

Zważyć dalej należy, że pierwsze zastrzeżenia co do powyższej interpretacji art. 788 § 1 k.p.c. zaczęły pojawiać się, co też akcentowała strona powodowa, dopiero w 2004 roku, a zasadzały się one na uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2004 roku, (...) (Legalis nr (...)). W uchwale tej Sąd Najwyższy stwierdził, że przepis art. 788 § 1 k.p.c. należy stosować również wówczas, gdy wierzytelność po wszczęciu postępowania egzekucyjnego została w drodze przelewu przeniesiona na inną osobę. Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z 5 marca 2009 roku, (...) (L. nr). Podtrzymane ono zostało następnie przez Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 13 grudnia 2012 roku, (...) i z dnia sierpnia 2012 roku, (...). Zachodzi w tym miejscu potrzeba wyjaśnienia, iż choć zdaje się, że aktualnie dominuje właśnie taka wykładnia przepisu art. 788 § 1 k.p.c., to zdarzają się też poglądy odmienne.

Strona powodowa przesłankę bezprawności działania komornika wywodziła właśnie z powyższego odejścia od dotychczasowej, tj. sprzed roku 2004, linii orzeczniczej w zakresie wykładni przepisu art. 788 § 1 k.p.c. Przy czym stanowisko strony powodowej w tym względzie ukształtowane zostało w wyniku poglądu prawnego wyrażonego przez tutejszy Sąd w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 czerwca 2016 roku wydanego w sprawie (...) o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd wyraził tam stanowisko, że obowiązek nadania klauzuli wykonalności istnieje przy zmianie wierzyciela na skutek „zwykłej” sprzedaży wierzytelności. Punkt wyjścia w argumentacji strony powodowej stanowiło założenie, że od momentu wydania uchwały Sądu Najwyższego z 2004 roku oczywistym i nie budzącym powszechnej wątpliwości stało się, iż konieczne jest uzyskanie klauzuli wykonalności również w sytuacji gdy do zmian podmiotowych po stronie wierzyciela doszło już w toku postępowania egzekucyjnego. Skoro więc egzekucja przeciwko powódce toczy się bez nadania na rzecz wierzyciela (pозwanego Banku) klauzuli wykonalności, czyli w oparciu o „bezprawny tytuł wykonawczy” (stosując nazewnictwo powoda), to egzekucja ta jest niezgodna z prawem.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę stanowiska tego nie podziela. Uszło bowiem uwagi strony powodowej, że w roku 2004 jak i później nie doszło do zmiany treści przepisu art. 788 § 1 k.p.c., a jedynie do zapoczątkowanej w judykaturze zmiany jego wykładni. Zbyt daleko idący jest przy tym pogląd pełnomocnika powódki, że z dniem wydania tej uchwały ostatecznie ukształtował się, jednoznacznie zaakceptowany w orzecznictwie i szeroko komentowany w doktrynie

pogląd, że hipotezą art. 788 § 1 k.p.c. objęte jest przejście uprawnień dokonane także po wszczęciu postępowania egzekucyjnego.

Stanowiska tego nie podważają twierdzenia strony powodowej odwołujące się do wprowadzenia do polskiego systemu prawnego przepisu art. 804¹k.p.c. (przepis dodany przez nowelizację z dnia 10 lipca 2015 roku, Dz.U. Z 2015 r. poz. 1311), stanowiącego że w razie przejścia egzekwowanego uprawnienia na inną osobę po wszczęciu postępowania egzekucyjnego osoba ta może wstąpić do postępowania na miejsce wierzyciela za jego zgodą, o ile przejście będzie wykazane dokumentem urzędowym lub dokumentem prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Rozumowanie powódki, iż wprowadzenie tegoż przepisu potwierdza, że do 2015 roku istniała konieczność uzyskiwania w sytuacji nim objętej klauzuli wykonalności jest wadliwe przede wszystkim dlatego, że stoi ono w sprzeczności z uzasadnieniem rządowego projektu ustawy nowelizacyjnej w odniesieniu do potrzeby wprowadzenia powyższego przepisu (druk sejmowy nr (...) dostępny na stronie internetowej sejmu www.gov.pl), co trafnie akcentował pełnomocnik pozwanej Komornik. W uzasadnieniu tym na stronie 37 wskazano, że „W aktualnym stanie prawnym przejście egzekwowanego uprawnienia na inną osobę w trakcie postępowania egzekucyjnego rodzi zróżnicowane skutki procesowe. Jeżeli jest ono wynikiem dziedziczenia, to organ egzekucyjny zawiesza postępowanie i podejmuje je po zgłoszeniu się spadkobierców wierzyciela (art. 819 § 1 k.p.c.). Nie jest zatem w tym przypadku wymagane uzyskanie klauzuli wykonalności na rzecz następców prawnych wierzyciela. Rozbieżności doktryny i judykatury budzi natomiast kwestia, czy następstwo związane z przejściem egzekwowanego uprawnienia w wyniku innych zdarzeń wymaga wydania klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy. Konieczność uzyskania klauzuli wykonalności przez osobę, która nabyła wierzytelność po wszczęciu egzekucji, jest wymogiem utrudniającym i przedłużającym dochodzenie roszczenia. Projektowany art. 804¹ k.p.c. przewiduje, że w takim przypadku nabywca będzie mógł wstąpić do postępowania na miejsce wierzyciela za jego zgodą, pod warunkiem że przejście uprawnienia zostanie wykazane dokumentem urzędowym lub dokumentem prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym”.

Przypomnieć również należy, iż polski system prawa nie jest systemem precedensowym. Z faktu, że Sąd Najwyższy w składzie trzyosobowym postanowił w istocie zmienić dotychczasową praktykę, nie budząc wcześniej, co Sąd jeszcze raz podkreśla, wątpliwości co do jej prawidłowości, nie można wyciągać kategorycznego wniosku o bezprawności działań komornika. Zwłaszcza, że część komentatorów, jak i sądów powszechnych nadal opowiada się za dawną interpretacją art. 788 § 1 k.p.c.

Co więcej, nie można pomijać, że nawet gdyby został wydany przepis, który z uwagi na kategoryczne brzmienie ucinąłby dotychczasowe spory co do konieczności bądź nie uzyskiwania klauzuli wykonalności przez „nowego wierzyciela” w toku egzekucji, to musiałoby wyraźnie zostać określone, od którego momentu należy go stosować. Co do zasady, z dniem wejścia w życie nowelizacji określonego aktu prawnego, nie zaczyna ona automatycznie obowiązywać w sprawie, którą wszczęto przed jej wejściem w życie. Z reguły nie nakazuje także podejmowania dodatkowych czynności w odniesieniu do przeszłych zdarzeń (*lex retro non agit*). Skoro więc nawet w tak oczywistej sytuacji jak zmiana przepisu, którego śledzenie jest niewątpliwie obowiązkiem każdego profesjonalisty, ustawodawca zwykle wyraźnie reguluje kwestie przejściowe, to trudny do obronienia jest pogląd, że w sytuacji dużo mniej oczywistej i dużo mniej radykalnej jaką jest zmiana wykładni, czy raczej wyrażenie odmiennego poglądu niż powszechnie obowiązujący, należy we wszystkich toczących się wówczas postępowaniach egzekucyjnych automatycznie zmienić sposób postępowania.

Strona powodowa reprezentując takie stanowisko nie uwzględniła jeszcze tego, że w 2004 roku nie sposób było przewidzieć, czy wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale (...) pogląd jest odosobniony, czy może będzie to nowa linia orzecznicza. Nie można więc teraz z perspektywy czasu zarzucać wierzycielowi, że nie uzyskał klauzuli wykonalności, a komornikowi, że w oparciu o taki a nie inny tytuł tę egzekucję prowadził.

Nie ulega wątpliwości, iż nawet powódka, która jak podkreślano, od samego początku aktywnie choć bezskutecznie próbowała zwalczać egzekucję, również w zasadzie aż do końca 2015 roku nie dostrzegała potrzeby konieczności uzyskania przez pozwany Bank klauzuli wykonalności, skoro kwestii tej nie podnosiła na żadnym etapie postępowania egzekucyjnego. Notabene pełnomocnik powódki, co już zaznaczano, sam przyznał, iż asumpt do działań

podejmowanych w oparciu o ten zarzut stanowił pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku tutejszego Sądu w sprawie (...) o konieczności uzyskania przez Bank (...) SA w W. klauzuli wykonalności, co w ocenie strony powodowej jednocześnie przesądza o bezprawności działania komornika. Przypomnieć w tym miejscu należy, iż przedmiotem sprawy(...) było pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. W uzasadnieniu wyroku Sąd stwierdził, że egzekucja na rzecz Banku (...) SA w W. prowadzona była bez nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu na rzecz tego Banku. Nie mniej fakt ten był stronom znany i niczego w sytuacji stron nie zmienia, a tym bardziej nie przesądza o bezprawności działania komornika.

W tym miejscu zarysowuje się także pewna niekonsekwencja w argumentacji strony powodowej. Z jednej bowiem strony zmierza ona do wykazania, że już w 2004 roku było powszechnie wiadomym, że egzekucji bez nadania klauzuli wierzytelności na rzecz nowego wierzyciela nie można dalej skutecznie prowadzić. Z drugiej zaś, że wiedzę w tym przedmiocie uzyskała dopiero w 2016 roku. W ocenie Sądu, patrząc przez pryzmat sposobu zachowania się powódki i podejmowanych przez nią czynności w toku postępowania egzekucyjnego, a także działań sądu w różnych składach i instancjach, uzasadnionym jest wniosek, że wbrew temu co stara się wykazać powódka, nie było uznawane za szczególnie wątpliwe prowadzenie egzekucji bez nadania odrębnej klauzuli.

Podkreślenia też wymaga, że działanie komornika, które jest zgodne z dominującym kierunkiem wykładni przepisu regulującego postępowanie egzekucyjne, lub w razie sprzeczności poglądów prawnych wybór jednego z nich – jak wyraził to Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 września 2015 roku w sprawie (...) (Legalis nr 1360217), a z czym Sąd w pełni się zgadza – nie uzasadnia przyjęcia przesłanki bezprawności działania w rozumieniu art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji. Skoro więc na rok 2002 działanie Komornika polegające na kontynuowaniu postępowania egzekucyjnego z udziałem nowego wierzyciela pomimo braku uwidocznienia tej zmiany w tytule, a w oparciu o prawidłowo wykazane stosownymi dokumentami przejście uprawnień było zgodne z obowiązującą i dominującą wówczas wykładnią art. 788§1 k.p.c., to późniejsza, zmiana orzecznictwa, że jednak przepis ten ma również zastosowanie w razie przejścia obowiązku objętego tytułem egzekucyjnym po wszczęciu postępowania nie może sama przez się przesądzać o bezprawności działania komornika.

Na przeszkodzie uznania, że działanie pozwanego Komornika było bezprawne stoi też fakt, do którego w sposób pośredni Sąd już nawiązywał, a mianowicie istnienie licznych - niekorzystnych dla powódki - orzeczeń wydanych zarówno przez sądy pierwszej instancji jak i sądy odwoławcze w wyniku zaskarżenia przez powódkę czynności komornika oraz korzystania z innych instrumentów prawnych służących dłużnikowi do zwalczania egzekucji. O ile nie sposób mówić tu o jakimkolwiek związaniu Sądu tymi orzeczeniami, to jednak nie można też przechodzić nad nimi do porządku dziennego, czy wręcz ich nie zauważać. Zważyć bowiem należy na szczególną rolę sądu w postępowaniu egzekucyjnym, zwłaszcza jeżeli chodzi o egzekucję z nieruchomości. Rozstrzygając w toku egzekucji kwestie incydentalne sąd, dostrzegając nieprawidłowości ma obowiązek eliminować je z urzędu. Jeśli więc sąd jako organ nadzorujący taką egzekucję, nie dopatrzył się żadnej nieprawidłowości w tym, że nie została nadana klauzula wykonalności na rzecz nowego wierzyciela, to o bezprawnym działaniu Komornika nie może tu być mowy. Rozwijając tę myśl, podkreślić należy, iż niewątpliwie sąd musiał odnieść się do tej kwestii skoro badał prawidłowość wyliczenia opłat przy egzekucji z nieruchomości. Gdyby bowiem stwierdził, że postępowanie egzekucyjne jest bezprawne to niewątpliwie nie uznałby tych kosztów za prawidłowo naliczone. Sąd rozstrzygając niniejszą sprawę o odszkodowanie nie może więc teraz dokonać odmiennej oceny prawnej postępowania egzekucyjnego i stwierdzić, iż było ono bezprawne, albowiem podważałby w istocie zapadłe w jego toku orzeczenia.

Nie sposób przyjąć, że prowadzenie egzekucji trwającej nieprzerwanie od przeszło 20 lat w oparciu o tytuł wykonawczy, w którym nie ujawniono nowego wierzyciela - pozwanego Banku (...) SA w W. jest działaniem bezprawnym również w świetle ostatniego orzeczenia jakie zapadło w dniu 8 lutego 2017 roku przed Sądem Okręgowym w Słupsku w sprawie (...)w wyniku rozpoznania zażalenia T. N. na postanowienie Sądu Rejonowego w Łęborku z dnia 24 listopada 2016 roku, sygn. akt (...)oddalającego skargę dłużniczki T. N. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym wL.R. W.-T. polegającą na wydaniu postanowienia oddalającego wniosek dłużniczki o umorzenie postępowania. Istotnym jest, że wniosek o umorzenie egzekucji T. N. oparła na argumentacji tożsamej z podstawą niniejszego powództwa o odszkodowanie tj. że Komornik prowadzi przeciwko niej egzekucję na podstawie niewłaściwego tytułu

wykonawczego z uwagi na to że aktualny wierzyciel jako nabywca wierzytelności nie uzyskał klauzuli wykonalności w trybie art. 788 § 1 k.p.c. i to w sytuacji, gdy obecnie nie ma sporów orzeczniczych co do tego, że taki obowiązek po stronie nabywcy wierzytelności istnieje. Sąd Okręgowy oddalając zażalenie powódki nie miał żadnych wątpliwości, że egzekucja nie jest bezprawna. W uzasadnieniu swego stanowiska w sposób konkretny, zasadniczy i zdecydowany wyjaśnił, że egzekucja była prowadzona prawidłowo, a działania komornika nie mają charakteru bezprawnych. Skoro bowiem w chwili wstąpienia do egzekucji nowego wierzyciela przepisy oraz poglądy orzecznicze nie nakładały na niego obowiązku uzyskania w celu dalszego skutecznego prowadzenia egzekucji klauzuli wykonalności na jego rzecz to i później nie można takiego wymogu formułować. Stąd skoro egzekucja prowadzona jest prawidłowo nie może być mowy o jej umorzeniu. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę zgadza się z przytoczonymi w uzasadnieniu tego postanowienia argumentami.

Wszystkie te argumenty przemawiają za uznaniem, że rację mają pozwani twierdząc, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie ma podstaw do tego, by przyjąć, że działanie komornika w toczącym się przeszło od 20 lat postępowaniu egzekucyjnym było niezgodne z prawem.

Brak więc jednej, podstawowej przesłanki o odpowiedzialności deliktowej pozwanych solidarnie jaką jest bezprawność działania czyni zbędnym szersze odniesienie się do dalszych przesłanek tej odpowiedzialności.

Jedynie na marginesie wskazać należy, że po stronie powódki brak jest także szkody rozumianej jako bezprawne uszczuplenie majątku (pomijając, że powódka w zasadzie jednoznacznie nie sprecyzowała na czym konkretnie polegać ma jej szkoda). Bezsprzecznie pozwany Komornik sprzedał należące do niej dwie nieruchomości jednakże kwoty z tej sprzedaży uzyskane zaliczone zostały na spłatę jej niekwestionowanego przez nią samą wobec pozwanego Banku zadłużenia i jemu przekazane jako uprawnionemu wierzycielowi, a którego to zobowiązania powódka dobrowolnie nie uregulowała. Tym samym skoro zmniejszeniu uległy jej pasywa to trudno mówić o jakimkolwiek uszczerbku w jej majątku. Szkody tej nie mogą stanowić też koszty egzekucyjne skoro powstały one w wyniku prawidłowo prowadzonej egzekucji. Nie przekonuje tu przywołane przez stronę powodową orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 roku w sprawie(...) (...) , albowiem zapadło ono na tle odmiennego stanu faktycznego, tj. w sytuacji bezprawnego działania komornika sądowego. W rozpoznawanej natomiast sprawie bezprawności takiej nie stwierdzono.

Nie została wykazana także zasadność roszczenia dochodzonego przez powódkę na podstawie przepisów regulujących instytucję bezpodstawnego wzbogacenia. Skoro wyegzekwowano od powódki należne uprawnionemu wierzycielowi (pozwanemu Bankowi) kwoty to trudno mówić o jego bezpodstawnym wzbogaceniu. Podobnie, skoro prowadzona przez Komornika R. W.-T. egzekucja była egzekucją prawidłową to wzbogacenie się pozwanego Komornika o koszty tej egzekucji miało swoją podstawę prawną.

Z tych względów, na podstawie art. 23 ust 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji a contrario, art. 405 kc a contrario, art. 415 kc a contrario i art. 422 kc a contrario orzeczono jak w punkcie 1 wyroku.

Konsekwencją oddalenia powództwa jest orzeczenie o kosztach procesu w oparciu o art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Na koszty procesu pozwanych złożyły się wynagrodzenia zawodowych pełnomocników w osobie radcy prawnego i adwokata, przy czym Sąd określając wynagrodzenie omyłkowo zastosował stawki wynikające odpowiednio z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia (...) i Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia (...), zamiast z odpowiednio Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 3 października 2016 roku i Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 3 października 2016 roku.

Na oryginale właściwy podpis